

Linnut

vuosikirja 2018

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2018 harvinaisuushavainnot

Roni Väisänen, Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Petri Lampila, Alekski Lehikoinen, Petteri Lehikoinen & William Velmala

■ Vuonna 2018 ei hyväksytty Suomelle uusia lintulajeja A-kategoriaan, mutta Suomelle uutena alalajina hyväksyttiin rusotaskun itäinen melanoleuca-alalaji. Ennätyksellinen esiintyminen todettiin keisarikotkalla (kaksi yksilöä) ja idänturturikyhyhkyllä (neljä yksilöä). Runsaina esiintyivät myös tulipäähippiäinen, kashmirinuunilintu ja punapäälepinkäinen. Suomessa on vuoden 2018 loppuun mennessä tavattu luonnonvaraisesti (A-, B-, ja C-kategoriat) 478 lajia.

BirdLife Suomen rariteettikomitea (RK) käsiteli vuodelta 2018 yhteensä 129 havaintoilmoitusta, joista 91 (71 %) hyväksyttiin ja 32 (25 %) hylättiin. Lisäksi aiempien vuosien havaintoja hyväksyttiin 25 ja hylättiin 22. Vuoden 2018 katsauksessa julkaistavaksi ilmoitettiin siis yhteensä 174 havaintoa, joista 116 (67 %) hyväksyttiin ja 54 (31 %) hylättiin. Hyväksytyihin tai hylättyihin ei sisälly ns. X-arkistoon (ks. Lehikoinen ym. 2009) siirrettyjä tai pöydälle jätettyjä havaintoja. Tutkintapyyntöinä RK:lle ilmoitettuja havaintoja ei ole mukana hylätyissä havainnoissa. Vuoden 2018 havaintoilmoituksesta 78 prosentissa oli liitteenä valokuva, videotallenne, äänite tai useampia näistä.

Havainnot luokiteltiin seuraaviin kategorioihin:

- A. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen.
- B. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä.
- C. Laji, jonka karanneista tai vapautetuista yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta.
- D. Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E).
- E. Varma tai lähes varma tarha- tai häkkikarkulainen.

Vuonna 2018 ei hyväksytty Suomelle uusia lintulajeja A-kategoriaan. Aiemmin alle viisi kertaa tavatuista suurharvinaisuuksista vuonna 2018 havaittiin amerikanmustalintu (5. yksilö), munkkikorppikotka (3. yksilö), amerikankurmitsa (3. yksilö), kyläpöllö-

nen (2. ja 3. yksilö), vaaleakiitäjä (3. yksilö), valkosiipikiuru (4. yksilö), kalliopääsky (4. yksilö), sepeltaskun *stegnegeri*-alalaji (2. yksilö), etelänisolepinkäinen (5. yksilö) ja kastanjasirkku (2. yksilö). Suomelle uutena alalajina hyväksyttiin rusotaskun itäinen *melanoleuca*-alalaji. Uutena lintulajina E-kategoriaan hyväksyttiin vuodelta 1941 kalliokiipijä. Suomessa on vuoden 2018 loppuun mennessä tavattu luonnonvaraisesti (A-, B-, ja C-kategoriat) 478 lajia.

Määrittösongelmia

Mustakaularastaat

Useiden viime vuosina hyvin valokuvien dokumentoitujen mustakaularastaiden värityksessä on havaittu piirteitä, joiden ei tiedetä kuuluvan lajin muunteluun. Poikkeavat piirteet saattavat olla seurausta muiden taksonien, kuten punakaularastaan perimästä (Clement ym. 2000, Stoddart 2017). Puhtaalle mustakaularastaalle sopimattomana piirteenä on pidetty erityisesti monien yksilöiden pyrstösulissa havaittua punertavaa väriä. Vähäisempää punertavaa sävyä on havaittu joidenkin yksilöiden siipisulissa ja esimerkiksi yläperässä. Laajat tummat täplät

Nuoren kastanjasirkun voi helpoiten sekoittaa nuoreen kultasirkkuun, mutta se on pienempi ja alaperä on kellertävä. Lisäksi kastanjasirkulla on yhtenäisen punaruskea yläperä ja vain vähän valkoista uloimman pyrstösulan kärjessä. Kultasirkulla on uloimmassa pyrstösulassa paljon valkeaa, kastanjasirkku raikeämmät päänkuviot ja kaksi selvää valkoista siipijuovaa (keskimmäisten ja isojen peitinhöyhenten kärjissä). Chestnut Bunting Emberiza rutila. HANNA AALTO, Eurajoki, 24.10.2018.

kupeilla tai voimakas vaalea silmäkulmanjuova päällisin puolin mustakaularastaan näköisellä linnulla saattavat olla merkki ruoste- tai ruostesiipirastaan perimästä.

Ristiriitaisten tuntomerkkien vuoksi rariteettikomitea tarkastaa kaikki mustakaularastashavainnot uudelleen. Museoiden nahka-aineistojen avulla pyritään selvittämään muun muassa pyrstösulkien värityksen maantieteellistä muuntelua mustakaularastaan läntisten esiintymisalueiden ja itäisten, punapyrstöisten rastaslajien esiintymisalueiden välillä. Tutkimuksen tavoitteena on Suomen havaintojen luokittelu ja perusteltu tulkinta siitä, mitkä yksilöt voitaisiin hyväksyä mustakaularastaina ja mitkä olisivat selviä risteymäpiirteitä.

Islandica-mustapyrstökuiirit ja idänturturikyhykkyt

Rariteettikomitean vierailulla Pietarin Luontotieteellisen museon nahkakokoelmiin ilmeni, että nuorten *islandica*-alalajin mustapyrstökuiirien määrittäminen harvinaisuutena on todennäköisesti aiemmin luultua vaikeampaa (Hellquist 2006), koska nimialalaji vaikuttaisi muuntelevan enemmän kuin nykyisin tiedetään. Tämän takia kaikki syksyisiä nuoria koskevat havainnot käsitellään uudelleen. Myös Suomessa havaittujen idänturturikyhykkyjen alalajinmääritys arvioidaan uudelleen. Koska idänturturikyhykkyhavaintoja arvioidaan uudelleen myös Ruotsissa, selvitystyötä tehdään yhdessä Ruotsin rariteettikomitean kanssa.

Arkiston digitointi

RK on vuoden aikana edistänyt arkistonsa (havaintoilmoitukset ja niihin liittyvät do-

kumentit, pöytäkirjat, kirjeenvaihto jne.) digitointia. BirdLifen toimistolla tukityöllistetty henkilö on käyttänyt aikaa vanhojen havaintoilmoitusten digitointiin kevästä 2018 lähtien, minkä ansiosta yli puolet ilmoituksista on jo sähköisessä muodossa. RK:n jäsenet ovat digitoineet kaikki RK:n kokousten pöytäkirjat.

RK ottaa mielellään vastaan vanhoihin havaintoihin liittyviä dia- ja paperikuvia, videotallenteita ja äänitteitä. Ennen vanhaan valokuvat lähetettiin RK:lle tutustuttavaksi, jonka jälkeen ne palautettiin kuvaajalle. Siksi monista vanhoista havainnoista ei ole jäänyt dokumentteja RK:n arkistoon. RK:lla on mahdollisuus skannata valokuvia, joten kuvaaja saa alkuperäisen kuvan takaisin ja sähköpostilla myös digikuvan itselleen. Dokumentit pyydetään lähettämään RK:n sihteerille.

RK on myös siirtynyt kokonaan sähköiseen palautejärjestelmään, eli jatkossa kaikki palautteet annetaan lähtökohtaisesti sähköpostilla eikä kirjepostina.

RK:n kokoonpano

RK:n kokoonpano toimintavuonna 2018 oli seuraava: Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Petri Lampila, Alekski Lehikoinen, Petteri Lehikoinen, Roni Väisänen (sihteerit) ja William Velmala (puheenjohtaja). RK koontui vuoden 2018 aikana neljästi: tammi-, maalisk-, elo- ja joulukuussa. Joulukuun kokous oli samalla RK:n 150. kokous. Varsinaisen kokouksen jälkeen kokoonnuttiin Helsingissä juhlaillalliselle, jonne oli kutsuttu myös kaikki entiset jäsenet. Paikalle pääsi yhteensä 22 henkeä. RK:n ensimmäinen kokous on pidetty alkuvuonna 1975.

RK järjesti yhdessä BirdLifen toimiston ja alueellisten harvinaisuustoimikuntien kanssa ARK-RK-tapaamisen 3.–4.3.2018 Jyväskylän Korpilahdella. Tapaamisessa käsiteltiin erilaisia määräysasioita ja mietittiin, miten komiteoiden yhteistyötä ja havaintojen tarkastusta voidaan kehittää. Kokoukseen osallistui 40 henkeä.

RK julkaisi vuonna 2018 Linnut-lehdessä määräysartikkelit haapanaristeymistä (Lehikoinen 2018a), *longipennis*-kalatiirista (Huhtinen & Velmala 2018), *sibiricus*-isolepinkäisistä (Lehikoinen 2018b), valkopäätiäisistä (Velmala & Väisänen 2018), ruskouunilinnusta (Lehikoinen 2018c), viitatieisistä (Kuitunen 2018) ja mustajalkatyllyistä (Velmala 2018).

RK:n www-sivut ovat osoitteessa <http://www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk> ja AERC:n (Association of European Records and Rarities Committees) osoitteessa www.aerc.eu.

Merkintätapoja

Linnun ikä merkitään kalenterivuosina: **1kv** = samana kalenterivuonna syntynyt, **2kv** = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, **+1kv** = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut käytetyt lyhenteet: **ad** = aikuisen puvussa, **imm** = ei vielä aikuisen puvussa, **subad** = vanhempi kuin nuorimman ikäluokan lintu, mutta ei vielä aikuisen puvussa, **jp** = juhlapukuinen (lajeilla, joilla on lisääntymistoimintoihin liittyvä värikkäämpi puku osan vuotta), **tp** = talvipukuinen (lajeilla, joilla on normaalikerrossa selvästi erivärinen puku talvella ja kesällä, tp viittaa "talvisen näköiseen" pukuun riippumatta siitä, mihin höyhensukupolveen höyhenet kuulu-

*Rariteettikomitea on hiljan tutustunut idänturturikyhykyn maantieteelliseen muunteluun muun muassa Pietarin eläintieteellisessä museossa ja aikoo tarkastaa uudelleen Suomen havaintojen alalajinmääritykset lähitulevaisuudessa. Haminan yksilön alavatsa, alaperä ja ulimpien pyrstösulkien kärjet ovat valkeat, mikä viittaa meena-alalajiin. The Finnish National Rarity Committee is planning to re-evaluate the subspecific identification of Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* records. ARI SEPPÄ, Hamina, 21.1.2018.*

vat tai mihin aikaan vuodesta se linnulla on), **vp** = vaihtopukuinen (tyypillisesti sulkimassa kesäpukuun tai talvipukuun), **k** = koiras, **n** = naaras, **n-puk** = naaraspuukuinen (linnulla on naaraan puvun näköinen puku, tyypillisesti naaras tai nuori lintu), **pm** = maastopokkanen, **r** = lintu on pyydystetty/rengastettu, **v** tai **ään** = RK:lla on ollut käytössään päättöstä tukevaa valokuva-, video- tai äänitateriaalia, **mnäyte** = lintu on kuollut ja taltiointi johonkin museoon, **hnäyte** = elävästä linnusta on saatu höyhen- tai muu vastaava näyte. Muuttavasta linnusta on ilmoitettu usein ilmansuunta (**N** = pohjoinen jne.).

Jos kahden havainnon lintuysilöiden todetaan olevan samoja, tästä on kiistaton todiste esim. pukutuntomerkeissä tai linnulla on luettu rengas. Samoiksi ja todennäköisesti samoiksi tulkitut linnut lasketaan yhdeksi yksilöksi yhteislukumäärissä, mahdollisesti samat lasketaan kahdeksi (tai useammaksi) yksilöksi. Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. Pieni a-kirjain lukumäärän edessä tarkoittaa, että linnut ovat olleet yhdessä parvessa. Havainnoitsijaluettelossa linnun havainnut ilmoittaja on ensimmäisenä. Jos lomakkeen tekijä ilmoittaa muiden tekemiä havaintoja, hänen nimensä on viimeisenä. Muiden havainnoijien nimet ovat siinä järjestyksessä, jossa ne esiintyvät lomakkeella, ja jos nimiä on paljon, mainitaan vain osa. Jos RK on saanut samasta havainnosta useita lomakkeita, tiedot on yhdistetty ja havainnoijat ovat yksien sulkeiden sisällä. Muutaman havainnon kohdalla ilmoittajana mainitaan vain ilm. RK tai ilm. ARK. Näistä havainnoista ei ole saatu lomaketta, mutta ne on käsitelty julkaistujen valokuvien tai äänitteiden perusteella.

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen suluissa kolme lukua, jotka ilmaisevat tavattujen yksilöiden lukumääriä: ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku RK:n toiminnan alkamisesta vuonna 1975 vuoden 2017 loppuun ja kolmas vuoden 2018. Näiden lukujen jälkeen on yhtäsuuruusmerkki, jota seuraa kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä. Toisissa suluissa luetellaan yhdeksän edeltävän vuoden (2009–2017) yksilömäärät aikajärjestyksessä. Lukumäärä on ko. vuonna löytyneiden uusien lintujen lukumäärä, ei siis välttämättä ko. vuodelta hyväksytyjen yksilöiden määrä.

Vuodelta 2018 kuluvan vuoden puolelle paikalla pysyneiden lintujen viimeinen havaintopäivä julkaistaan tässä katsauksessa korkeintaan helmikuun loppuun asti (maaliskuuhun tai pidempään paikalla olleiden lintujen viimeiset havaintopäivät julkaistaan vuoden 2019 RK-katsauksessa).

Kuvan pikkukanadanhanhea muistuttavalla linnulla on selvästi valkoposkihanheen viittaavia piirteitä (Mlodinow 2008, Huhtinen 2015) kuten tummaa kuviointia rinnassa, melko suuri valkoinen poskilaikku, erittäin kontrastikkaat ja valkoposkihanheimaiset siiven yläpeitinhöyhenet sekä otsalla havaittavissa oleva valkoinen kuviointi. Vaikka lintu näyttää joissain kuvissa aavisuuden valkoposkihanhea suuremmalta ja nokkakin on valkoposkihanhen nokkaa selvästi suurempi, ei lintu kuitenkaan vaikuta tyypilliseltä ensimmäisen sukupolven valkoposkihanhan kanadanhanhirsteystä, joka on yleensä vielä tätäkin kookkaampi ja esimerkiksi pidempi- ja ohuempikaulainen. Linnussa ei toisaalta myöskään ole havaittavissa selvästi pikkukanadanhanheen viittaavia tuntomerkkejä, kuten valkoista kaularengasta tai tummaa kurkkujuovaa, vaikka rakenteellisesti lintu voisi sopia myös valkoposki- ja pikkukanadanhanhen risteymäksi. Kanadanhanhi- ja pikkukanadanhanhikompleksin laaja muuntelu useina alalajeineen yhdistettynä mahdollisiin tarhaintuulkuperän tai useamman sukupolven risteymien aiheuttamiin ongelmiin tekee tällaisten yksilöiden varman määrittämisen lähes mahdottomaksi, jos linnun emoja ei ole havaittu. Rariteetikomitea päättikin jättää tämän risteymän tarkemmin määrittämättä. *Unidentified hybrid goose showing features of Cackling Goose Branta sp.* TEEMU LEHTINIEMI, Porvoo, 15.10.2018.

Hyväksytyt havainnot

Kategoria A

Sepelhanhi *Branta bernicla nigricans*

(0, 8, 1) = 9 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 1, 1, 0)

15.10. Luumäki Kivijärvi +1kv WSW (v) (Pekka Karhu).

Haapana x amerikanhaapana

Anas penelope x Anas americana

(0, 3, 1) = 4 (0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0)

22.4. Hämeenkyrö Vaivia +2kv k (v) (Timo J. Palomäki, Hannu Paukkunen, Toni Eskelin).

Amerikantukkasotka *Aythya collaris*

(0, 21, 1) = 22 (1, 1, 1, 1, 2, 0, 0, 1, 1)

11.9. Pori Leveäkari k (v) (Tapani Lilja, Pasi Alanko, Jaakko Esama, Esa Mäkelä).

Vuoden 1989 ensihavainnon jälkeen amerikantukkasotka on hiljalleen vakiintunut liki vuosittaiseksi vierailijaksi. Lajin kokonaismäärä kasvoi melko voimakkaasti ainakin 1990-luvulle asti (Carboneras & Kirwan 2019), ja Suomenkin havaintomäärien kasvu voi heijastella tätä kehitystä. Porin havainto on vasta toinen syksyinen.

Amerikantukkasotka x tukkasotka

Aythya collaris x Aythya fuligula

(0, 2, 0) = 2 (0, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0)

2.12.2017–4.2.2018 Föglö Degerby k (v)

(Rami Lindroos); **3.–17.3.** Mariehamn Korrvik k (v) (Rami Lindroos); **10.11.–28.2.2019**

Föglö Degerby k (v) (Rami Lindroos).

Varhaisempi Föglön havainto on julkaistu jo edellisessä katsauksessa. Kaikkien havaintojen tulkitaan koskevan samaa yksilöä, joka on havaittu Ahvenanmaalla talvisin joulukuusta 2011 lähtien.

Amerikanmustalintu *Melanitta americana*

(1, 3, 1) = 5 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 0)

12.5. Porvoo Söderskär k (v) (Ilm. RK).

Pilkaniska *Melanitta perspicillata*

(10, 62, 0) = 72 (0, 1, 1, 2, 0, 0, 1, 4, 1)

31.7.1995 Lemland Lågskär n

2.6.1999 Kristiinankaupunki Skaftung Ljusgrund +2kv n

28.6.1999 Kristiinankaupunki Skaftung Ljusgrund +2kv n

12.6.2016 Kristiinankaupunki Skaftung Ljusgrund +2kv n N (Matti Pajunen, Kari Korhonen, Sami Jansson)

Kristiinankaupungin havainnot vuodelta 1999 koskevat todennäköisesti samaa yksilöä. Havainnot pilkkaniskan naaraista ja naaraspuikuisista yksilöistä käsiteltiin uudestaan yhteispohjoismaisen linjan mukaisesti hyödynnäen sekä uusinta tietämystä että ruotsalaisten aiemmin julkaisemaa kriteeristöä (Pyle 2008, Malmhagen 2015, Reeber 2015). Pilkkaniskanaraat havaitaan Suomessa tavallisesti muutavina. Tämän seurauksena havaintoaika on yleensä lyhyt ja kuvaus monesti tulkinnanvarainen. Havainnon hyväksyminen edellyttää hyviä havainto-olosuhteita, jotta erityisesti päänkuviot ja nokan muoto (mielellään sivuprofiilissa) pystytään luotettavasti dokumentoimaan. Tiukan kriteeristön tarkoituksena on erityisesti poikkeuksellisen näköisten mustalintujen suodattaminen havaintoaineistosta.

Kirjallinen kuvaus naaras- tai naaraspuikuisen pilkkaniskan mittasuhteista ja muodosta tulee laatia seikkaperäisesti ja, mikäli mahdollista, vesilintuparven muihin yksilöihin vertaillen. Erityisesti nokan muoto tulee kuvata yksityiskohtaisesti. Havainnon hyväksyminen edellyttää tavallisesti myös tarkkaa kuvausta päänkuvioista, sillä mustalinnun päänkuviot voivat olla hyvin samankaltaiset. Päänkuvioiden ja erityisesti poskilaikkujen kuvauksen tasosta voidaan kuitenkin tinkiä, mikäli ikäsidonainen valkoinen niskalaikku on yksiselitteisesti havaittu.

Suula *Morus bassanus*

(3, 54, 2) = 59 (2, 1, 0, 0, 1, 7, 2, 2, 1)

20.5. Loviisa Hamnskär ad ESE (Antti Kause, Teemu Lehtiniemi); **2.10.** Parikkala Muukkosenselkä 1kv (v) (Jouko Rantanen ym.).

Yöhaikara *Nycticorax nycticorax*

(1, 10, 1) = 12 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 2, 0)

24.4. Espoo Iso-Huopalahti +2kv (v) (Kari Lindblom ym.).

Valkoinen haikaralaji *Egretta/Bubulcus* sp.

(0, 0, 1) = 1 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

21.5.1981 Hailuoto Rautaletto N (Juha Markkola, Eero Vierikko).

Ruskohaikara *Ardea purpurea*

(2, 10, 1) = 13 (0, 0, 0, 2, 0, 0, 0, 0, 1)

10.11. Kouvola Lappalanjärvi 1kv (v) (Antti Vänskä, Kari Sinkkonen, Teo Ylätalo ym.).

Keväällä ja syksyllä havaittujen ruskohaikaroiden jakauma on varsin tasainen, sillä jaksolta 23.4.–25.6. on kuusi ja jaksolta 28.9.–20.10. seitsemän havaintoa. Ruskohaikaran lähimmät vakiintuneet pesimäalueet sijaitsevat Slovakiassa ja Unkarissa, mutta laji pesii harvalukuisena myös Keski-Puolassa ja Valko-Venäjän eteläosissa (del Hoyo ym. 2019). Itä-Euroopassa sen levinneisyys tai pesimäkannan runsaus eivät juuri ole muuttuneet viimeisen 30 vuoden jaksolla (Eionet 2019). Suomen edelliset havainnot ovat vuosilta 2017 ja 2012 (kaksi yksilöä), ja vuoden 2000 jälkeen on nähty yhteensä viisi yksilöä. Ruotsissa on havaittu 43 yksilöä vuoden 2017 loppuun mennessä (Raritetskommittén, BirdLife Sverige 2019). Näistä yhdeksän on nähty vuoden 2000 jälkeen ja kolme 2010-luvulla.

Ruskohaikaran tuntomerkkejä (harmaahaikaraan verrattuna) ovat paitsi laajalti ruskea väritys eri puolilla höyhenpukua myös sisäänvedetyn kaulan kulmikas muoto sekä kapeamman pään ja pidemmän ja kapeamman nokan yhdistelmä. Ruskohaikaran lento on nykivämpää ja varpaat näyttävät usein pitkiltä ja harottavilta. Kouvolan lintu on määritettävissä nuoreksi muun muassa kokonaan ruskeiden siiven yläpeitinhöyhenen ja himmeiden kaulan ja pään kuviointien perusteella. Purple Heron *Ardea purpurea*. RISTO SUKSI, Kouvola, 10.11.2018.

Munkkiörppö on Euroopan suurin petolintu, jolla on pitkät ja tasaleveät siivet, seitsemän selvästi harittavaa käsisulkaa, lyhyt ja kiilamainen pyrstö sekä suuri ja voimakas nokka. Kuvan syksyinen 2kv lintu on vielä pääasiassa melko tummanruskeassa mutta kuluneessa nuoruuspuvussa, joka kontrastoituu varsin mustanruskeisiin siipisulkiin. Vaikka kyseisestä kuvasta tätä on vaikea arvioida, on lintu vaihtanut ensimmäisen kesän siipisulkasadossa kaksi sisintä käsisulkaa. Huomaa myös nuorelle linnulle ominaiset erittäin mustanruskeat otsa, päälaki, ohjas, korvanpeitinhöyhenet ja kaulus sekä pinkinsävyinen nokan tyviosa (ks. esim. Forsman 2016). Cinnereous Vulture *Aegypius monachus*. PETTERI HYTÖNEN, Kirkkonummi, 24.10.2018.

Pronssi-iibis *Plegadis falcinellus*

(2, 59, 2) = 63 (2, 0, 0, 2, 4, 0, 0, 0, 1)

15.5. Loviisa Vinbergshället E (v) (Ilm. RK);

16.–17.11. Mikkeli Saksala (v) (Vesa Jouhki ym.).

Pronssi-iibiksellä on Suomessa kaksi selvää esiintymisaikaa, toinen keväällä toukokuussa (neljä havaintoa) ja toinen loppusyksystä syyskuun puolivälistä marraskuun puoliväliin (13 havaintoa). Lajin yksilömääriä dominoi syksyllä 1995 havaittu 39 linnun parvi Lumijoella. Pronssi-iibiksen havaintomäärät ovat kuitenkin kasvaneet tasaisesti: 1980-luvulla laji havaittiin kerran, 1990-luvulla kolmena vuotena, 2000–2009 viitenä ja 2010-luvulla toistaiseksi neljänä vuotena. Pronssi-iibiksen Euroopan pesimäkanta on kasvanut voimakkaasti ja on nykyään 28 300–37 000 paria (BirdLife International 2017).

Munkkiörppö *Aegypius monachus*

(0, 2, 1) = 3 (0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0)

7.9. Helsinki Vuosaaren maankaatopaikka E (Tomi Rantanen, Tapio Kärkkäinen, Pette-

ri Hauta-aho, Eetu Hauta-aho ym.); **8.9.** Riihimäki Sammalistonsuo 2kv SW (v) (Hannu Hellstèn, Juha Mälkönen); **21.9.** Siikajoki Karinkanta 2kv (v) (Jari Kettukangas, ilm. Harry Nyström); **23.–30.9.** Liminka Virkkula 2kv (v) (Kalle Hiekkänen ym.); **25.9.** Tyrnävä Parras 2kv (v) (Olavi Kempainen ym.); **3.–4.10.** Haapavesi Koivikko Piipsanneva 2kv (v) (Vesa Heikkilä, Timo Hannula, Perttu Hautala, Kimmo Hotulainen, Vilho Kallio ym.); **10.10.** Riihimäki Sammalistonsuo SE (Hannu Hellstèn, Kari Vuorinen, Arto Laakso); **24.–25.10.** Kirkkonummi Sunds 2kv (v) (Petteri Hytönen, Pasi Pirinen, Antti Peuna, Juha Kettunen ym.).

Valokuvien sekä havaintojen ajallisen ja maantieteellisen jakautumisen perusteella tulkittiin yhden ja saman 2kv-ikäisen linnun seikkailleen Suomessa lähes kahden kuukauden ajan. Linnun löytymisestä Limingalahdelta on julkaistu tiedonanto (Hiekkänen 2019).

Arohiirihaukka *Buteo rufinus*

(0, 15, 1) = 16 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 2, 0)

18.6. Hamina Kirkkojärvi E (Tuomas Immonen).

Äkäslompolon keisarikotka. Kuvassa näkyviä, nuorelle keisarikotkalle tunnusomaisia piirteitä ovat muun muassa höyhenpuvun vaalean kellanruskea pohjaväri, rinnan säännöllinen tumma pitkittäisviirutus, yläpuolen vaalea pisarakuviointi, muita siipisulkia vaaleampana erottuvat sisimmät käsisulat (ns. luukku) sekä vahvat jalat ja suuri nokka. Eastern Imperial Eagle Aquila heliaca. VESA KAULANEN, riistakamerakuva, Kolari, 28.5.2018.

Pikkukotka *Aquila pennata*

(0, 23, 1) = 24 (1, 2, 1, 0, 6, 2, 0, 1, 1)

18.–19.5. Virolahti Kurkela vaalea 2kv (v) (Totti Toiskallio, Tuija Palonen, Jukka T. Helin ym.).

Arokotka *Aquila nipalensis*

(1, 66, 1) = 68 (2, 3, 2, 2, 1, 2, 1, 1, 4)

26.5. Kirkkonummi Saltfjärden 2kv E (v) (Matti Kapanen, Timo T. Leppänen).

Keisarikotka *Aquila heliaca*

(0, 10, 2) = 12 (0, 0, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

28.5. Kolari Äkäslompolo 2kv (v) (Ilm. Vesa Kaulanen); **2.6.** Pori Jokisuisto 2–3kv (Juha Niemi, Pekka Erlin, Jyrki Kuusela, Petteri Mäkelä); **3.6.** Espoo Laajalahti, Maarin torni 2kv E (v) (Touko Torppa, Jani Ceder, Mika Bruun, Annika Forsten ym.); **3.6.** Helsinki Vanhankaupunginlahti 2kv SE (v) (Otso Häärä, Petri Lankila, Jukka Rinkinen, Rea Luttinen, Markku Järviluoto).

Kolarin yksilö tallentui haaskalla riistakameran kuvaan, eikä sitä tiettävästi havainnut kukaan maastossa. Porin, Espoon ja Helsingin havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä. Vuoden 2018 keisarikotkat havaittiin tyypilliseen ajankohtaan, sillä aiemmat ovat yhtä huhtikuista yksilöä lukuun ottamatta ajanjaksolta 13.5.–17.6. Edellinen havainto on vuodelta 2013.

Aavikkohaukka *Falco cherrug*

(0, 7, 1) = 8 (0, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0)

14.9.2006 Helsinki Etu-Viikki 1kv (v) (Vesa Huttunen, ilm. Pertti Rasp); **17.5.** Tohmajärvi Tenka Suonpää 2kv (v) (Harri Kontkanen).

Helsingin lintu paljastui aavikkohaukaksi vasta jälkikäteen valokuvien perusteella ja

on aikajärjestyksessä toinen luonnonvaraisten lintujen A-kategoriaan sijoitettava havainto. Luonnonvaraiseksi tulkittujen neljän aavikkohaukan lisäksi on havaittu neljä remmejä jaloissaan kantanutta ja E-kategoriaan sijoitettua yksilöä. Luonnonvaraiseksi tulkittujen yksilöidenkään alkuperästä ei voida olla täysin varmoja, sillä tarhassa keinotekoisesti tuotettujen risteymien (esimerkiksi tunturihaukka x aavikkohaukka) tunnistaminen voi olla erittäin vaikeaa. Suomessa havaituissa yksilöissä mikään ei kuitenkaan erityisesti viittaa tähän. Vaikka aavikkohaukan pesimäkanta on joissakin maissa (esim. Unkari) saatu kasvuun

tiukkojen suojelutoimien ansiosta, kannan yleissuuntaus on laskeva ja laji on maailmanlaajuisesti erittäin uhanalainen (BirdLife International 2019, Orta ym. 2019). Metsästys-haukaksi pyydystäminen on yksi lajin suurimmista uhkatekijöistä, ja jopa 6 825–8 400 yksilön on arvioitu päätyvän haukkametsästäjien käsiin vuosittain, etupäässä Lähi-idässä (Fox 2002, ERWDA 2003). Karkuun päässeitä tai päästettyjä risteymiä pidetään myös uhkana lajin geneettiselle puhtaudelle (BirdLife International 2019). Ruotsissa kaikki havainnot on sijoitettu joko kategoriaan D (6 havaintoa) tai E (7 havaintoa).

Suomen toinen aavikkohaukka Helsingin Viikissä 14.9.2006. Nuoreen tunturihaukkaan verrattuna kuvassa näkyviä aavikkohaukan tuntomerkkejä ovat muun muassa alta valkoiset ja kontrastikkaat käsisulat, alta selvästi rajautuva tumma siivenkärki, yksiväriset vaaleat pyrstön alapeitinhöyhenet, vatsapuolen valkoinen pohjaväri ja kontrastikkaat pään kuviot (Dick Forsman, kirjall.). Saker Falcon Falco cherrug. VESA HUTTUNEN, Helsinki, 14.9.2006.

Pikkutrappi *Tetrax tetrax*

(7, 18, 1) = 26 (0, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 1)

19.5. Mikkeli Vehmaskylä +2kv k (v) (Ilm. RK).

Avosetti *Recurvirostra avosetta*

31.5.1991 Hailuoto Pökönokka (Juha Markkola).

Havainto koskee jo aiemmin samalta paikalta 25.–26.5.1991 hyväksytyä lintua. RK ei tarkasta avosettihavaintoja vuoden 1994 alusta lähtien.

Amerikankurmitsa *Pluvialis dominica*

(0, 2, 1) = 3 (1, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

4.–19.10. Kemiönsaari Björkboda 1kv (v) (Olavi Kempainen, Jouko Kempainen, Pekka Komi ym.).

Suomen kolmas amerikankurmitsa jatkoi syys-lokakuisten havaintojen linjalla. Ruotsin 17 yksilöstä kuusi on löydetty heinäkuussa ja niin ikään kuusi touko-kesäkuussa (Raritettskommittén, BirdLife Sverige 2019), joten lajia on syytä odottaa Suomeen muinakin vuodenaikoina.

Mustajalkatylli *Charadrius alexandrinus*

(18, 76, 0) = 94 (1, 0, 5, 0, 1, 4, 3, 3, 0)

15.7.2017 Siikajoki Tauvo Munahieta n (v) (Kimmo Olkio, Jouko Olkio).

Havainto koskee jo aikaisemmin samalta paikalta 12.7.2017 hyväksytyä lintua.

Tundravikla *Calidris subruficollis*

(1, 34, 1) = 36 (0, 4, 3, 2, 1, 1, 0, 0, 1)

26.–27.7. Hailuoto Mäntyniemi ad (Seppo Haapala).

Lampiviklo *Tringa stagnatilis*

25.5.1991 Hailuoto Pöllän Kuivasäikkä (Juha Markkola, Teemu Fyrstén ym.).

RK ei tarkasta lampiviklohavaintoja vuoden 1994 alusta lähtien.

Isokihu *Stercorarius skua*

(6, 71, 1) = 78 (2, 1, 1, 7, 2, 0, 1, 1, 1)

24.6. Hattula Lehijärvi (v) (Henri Pirttilä, ilm. Aki Aintila).

Lunni *Fratercula arctica*

(n. 28, 33, 2) = n. 63 (0, 0, 0, 0, 0, 2, 0, 0, 0)

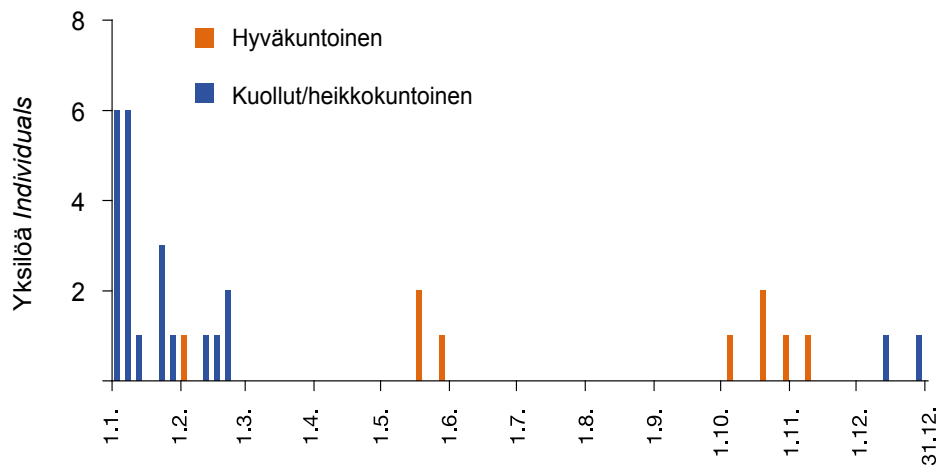
3.2. Siilinjärvi Kirkonkylä 2kv (v) (Terho Hämmäläinen, ilm. Pertti Renvall); **27.5.** Kristiinankaupunki Ljusgrund 2kv S (Matti Pajunen, Jani Vastamäki).

Siilinjärven lintu löydettiin keskeltä tietä ja toimitettiin hoitoon Heinolan lintutarhaan, josta se sai kyydin Pohjois-Norjaan ja vapautettiin Vardössä 10.5.2018 hyväkuntoisena mereen. Linnusta on julkaistu kuva Bongari-vuosikirjassa 2018.

Rariteettikomitean hyväksymät lunnihavainnot jakautuvat hyvin selkeästi kahteen eri ryhmään. Valtaosa linnuista on löydetty heikkokuntoisena tai kuolleena talviaikaan ja pienempi osa havainnosta koskee loppusyksyllä tai keväällä havaittuja ohimuuuttavia lintuja (kuva 1). Ensimmäinen ryhmä koskee hyvin dokumentoituja lintuja. Sen sijaan yhdestäkään muuttavasta linnuista ei ole ns.

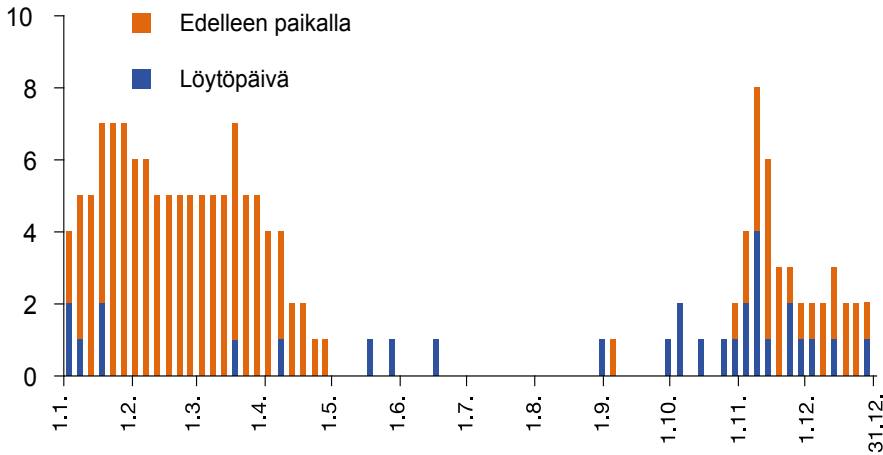
Kemiönsaaren amerikankurmitsa (vasemmalla) lähdessä lentoon yhdessä kapustarinnan kanssa. Kuvassa näkyviä amerikankurmitsan tuntomerkkejä ovat muun muassa harmaat kainalo-höyhenet, yläpuolen kylmät värisävyt, voimakas valkoinen silmäkulmajuova, joka korostaa tummaa päälakea, sekä varsin hento nokka. Huomaa myös, kuinka pitkäsiipisen vaikutelman amerikankurmitsa tekee kapustarintaan verrattuna. American Golden Plover *Pluvialis dominica*. OLAVI KEMPPAINEN, Kemiönsaari, 6.10.2018.

Kuva 1. Lunnin vuodenaikaisesiintyminen Suomessa. Heikkokuntoisena tai kuolleena löydetty linnut on havaittu talvella. Maastohavainnot hyväkuntoisista on puolestaan tehty toukokuun loppulla ja loppusyksyllä.

Fig. 1. The timing of Atlantic Puffin *Fratercula arctica* observations in Finland. Blue bars indicate birds found dead or in weak condition and red bars healthy birds.

Kuva 2. Idänturturikyhyhyn vuodenaikaisesiintyminen Suomessa.

Fig. 2. The timing of Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* observations in Finland. Blue bars indicate newly found birds and red bars long-stayers.

Hämeenlinnan kyläpöllösen löysi sattumalta päivälevolta luontokuvaaja Lammin Ormajärven vedenpuhdistamolta. Kuvat levisivät sosiaalisessa mediassa nopeasti, ja nopeimmat bongarit ehtivät havaitsemaan linnun seuraavana yönä, minkä jälkeen lintua ei enää paikalla tavattu. Eurasian Scops Owl *Otus scops*. LEILA UOTILA, Hämeenlinna, 22.5.2018.

kovia dokumentteja, sillä kyse on tavallisesti ollut kaukana merellä lentävistä yksilöistä. Ohimuttavien lintujen hylkäysprosentti onkin melko korkea. Muuttavan lunnin osuessa kohdalle tulee kiinnittää huomiota etenkin nokan ja linnun ruumiin muotoon, pään kuviointiin sekä siipien ja yläperän sivujen väriyteen. Muiden ruokkilintujen lisäksi päällisin puolin samannäköisen naaraspukuisen allin mahdollisuus on syytä huomioida.

Mustanmerenlokki *Larus melanocephalus* (0, 51, 2) = 53 (0, 11, 1, 5, 0, 1, 1, 3, 2)

9.9. Espoo Ämmässuo 1kv (v) (Sami Tuomela, Petteri Hytönen); **13.9.** Turku Ävik 1kv (v) (Jukka Kivelä, Paavo Harri, Matti Halonen ym.).

Grönlanninlokki *Larus glaucooides* (2, 33, 2) = 37 (0, 0, 4, 1, 3, 1, 0, 2)

16.11. Kouvola Vuohijärvi 1–2kv (v) (Antti Vänskä, Teo Ylätaalo); **25.12.** Helsinki Munkisaari 2kv (v,video) (Jörgen Palmgren, Mikko Alestalo, Helena Alestalo).

Idänturturikyhyhy *Streptopelia orientalis* (0, 25, 4) = 29 (1, 0, 1, 2, 2, 3, 0, 3, 0)

30.12.2017–7.4. Lappeenranta Joutseno Haukilahti 1kv alalaji *meena* (v) (Janne Aalto, Eija Kärkkäinen, Pekka Kärkkäinen, Pekka Punnonen); **20.1.–29.3.** Hamina Hevos-haka 2kv alalaji *meena* (v) (Eero Hietanen, Riitta Tohmo); **5.–10.11.** Siikalatva Jokikylä 1kv (v) (Sinikka Vähä, Reijo Kylmänen, Kari Varpenius, Arto Niemi, Kalle Hiekkänen); **4.12.–2.1.2019** Alajärvi Hirsikangas 1kv alalaji *meena* (v) (Jorma Väliisaari, Sirpa Väliisaari, Esko Rajala, Mika Ilari Koskinen ym.).

Neljä yksilöä on kautta aikain runsain esiintymisen (kolme yksilöä on havaittu 2006, 2014 ja 2016). Idänturturikyhyhyt havaitaan tyypillisesti loppusyksyllä, jolloin ne harhautuvat idästä Länsi-Eurooppaan, sekä talvella, jolloin ne löytyvät helpommin lintujen keskittyessä ruokintapaikoille (kuva 2). Talvehtivat linnut katoavat maaliskuuhun, ja lajista on myös kolme loppukevään havaintoa touko–kesäkuulta. Rariteettikomitea on ottanut idänturturikyhyhyjen alalajinmääritykset uusintakäsittelyyn.

Kyläpöllönen *Otus scops* (0, 1, 2) = 3 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0)

22.–23.5. Hämeenlinna Lammi Ormajärvi jätevedenpuhdistamo (v) (Leila Uotila, Mika Ilari Koskinen ym., ilm. KHLY ARK); **23.5.–16.6.** Kristiinankaupunki Siippy (v,ään,video) (Jukka Koskelainen, Staffan Storteir, Matti Pajunen, Sami Jansson ym.).

Suomen toinen ja kolmas havainto lajistta. Kyläpöllönen on pääasiassa kaukomausta, jonka pesimäalueet ulottuvat Pyreneiden niemimaalta Baikäljærvelle. Maamme ensihavainto tehtiin niin ikään Hämeenlinnassa, kesä–heinäkuussa 2011 reviiiriä pitäneestä linnusta. Hämeenlinnan vuoden 2018 havainnosta on kirjoitettu erillinen tiedonanto (Uotila 2019). Vuoden 2017 loppuun mennessä kyläpöllönen on havaittu Ruotsissa 11 kertaa. Havainnoista vain kolme on 2000-luvulta (Raritettskommittén, BirdLife Sverige

Nuorella tervapääskyllä on voimakas ja terävärajainen kontrastiero valkean otsan ja muun päälän välillä, kun taas vaaleakiitäjällä ero on vähäinen. Vielä parempi tuntomerkki on vaaleakiitäjän tumman silmänympäryksen rajoittuminen selvästi vaaleanruskeaan ohjaksen etuosaan ja ohjaksen etuosan kanssa samansävyisiin korvanpeitinhöyheniin. Korvanpeitinhöyhenen alue on tervapääskyllä tummanruskea ja kontrastoituu selvästi tätä vaaleampaan ohjaksen etuosaan. Toinen tärkeä tuntomerkki löytyy siiven alapinnalta keskimmäisistä peitinhöyhenistä. Tervapääskyn pienet ja keskimmäiset peitinhöyhenet ovat tasaisen ruskeat ja muodostavat siiven etuosaan laajan ja selvärajaisen tummemman alueen. Vaaleakiitäjän vastaava alue on kapeampi ja epäselvempi, sillä keskimmäiset peitinhöyhenet ovat vain tyvestä tummat ja vaalenevat diffuusisti kohti kärkeä. Muita suhteellisia tuntomerkkejä ovat vaaleakiitäjän harmaanruskea siiven etureuna, joka nuorella tervapääskyllä on tyyppillisesti silmiinpistävän valkea. Lisäksi siiven yläpeitinhöyhenissä vaaleakiitäjällä on leveämmät ja diffuusisti buffinsävyiset reunukset, jotka tervapääskyllä ovat usein kapeat ja terävärajaiset, sekä vaaleakiitäjän yleensä peitinhöyheniä tummemmat kynnärsulat, jotka tervapääskyllä näyttävät usein samanvärisiltä. Pallid Swift *Apus pallidus*. VILLE VEPSÄLÄINEN, Helsinki, 1.11.2018.

2019). Norjan kolmesta havainnosta kaksi on 2000-luvulta (NSKF, NOF 2019). Virossa lajia ei ollut tavattu vuoteen 2017 mennessä (EOÜ 2019).

Vaaleakiitäjä *Apus pallidus*

(0, 2, 1) = 3 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

1.11. Helsinki Taka-Viikki 1kv (r,v,hnäyte) (Ville Vepsäläinen, Erika Järvinen, Pasi Jürgens).

Helsingin Taka-Viikistä 1.11. löytynyt näkiintynyt lintu toimitettiin hoitoon Korkeasaaren Villieläinsairaalaan, josta se kuntoutuksen jälkeen vapautettiin 9. marraskuuta. Myös Suomen kaksi aiempaa, vuonna 2004 havaittua yksilöä nähtiin loka–marraskuun vaihteessa (Aalto ym. 2006). Loppusyksyyn ajoittuva esiintyminen on siten hyvin linjassa muissa Pohjoismaissa tehtyjen havaintojen kanssa. Muista Pohjoismaista vaaleakiitäjä on havaittu Ruotsissa 19, Norjassa 11 ja Tanskassa 10 kertaa. Virossa lajia ei ole tavattu (EOÜ 2019). Vaaleakiitäjän määrittämistä on avattu kuvatekstissä (Ahmed & Adriaens 2010, Larsson 2018).

Aro-/ylänkökiuru *Melanocorypha calandra/Melanocorypha bimaculata*
(0, 1, 1) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

14.7. Porvoo Söderskär (Jyrki Mäkelä).

Valkosiipikiuru *Melanocorypha leucoptera*
(1, 2, 1) = 4 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

13.5. Loviisa Pernaja Hamnskär k (v) (Heikki Ropponen ym.).

Neljäs havainto Suomesta. Aiemmat havainnot ovat vuosilta 1971, 1999 ja 2004. Ha-

Valkosiipikiuru lennossa Hamnskärillä. Yläpinnalla erottuvat siiven laajalti valkea takareuna ja musta keskiosa sekä punaruskea kynnärsiiven etureuna. White-winged Lark *Melanocorypha leucoptera*. JUHA TUOMAALA, Loviisa, 13.5.2018.

vainnoista yksi on huhtikuulta, yksi toukuulta ja kaksi kesäkuulta. Kolme yksilöä on määritetty koiriksi.

Kalliopääsky *Ptyonoprogne rupestris*
(0, 3, 1) = 4 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

30.9.–2.10. Rovaniemi Keskusta (v) (Ismo Pyhtilä ym.).

Havainnosta on julkaistu tiedonanto (Pyhtilä 2019). Rovaniemen havainto poikkeaa lajin aiemmasta esiintymiskuvasta, sillä edelliset yksilöt havaittiin eteläisillä lintuasemasaarilla (kahdesti Lemlandin Lågskärillä ja kerran Porvoo Söderskärillä) touko–kesäkuussa. Syksyinen esiintyminen ei kuitenkaan ole täy-

sin odottamatonta, sillä kolme Ruotsin neljästä havainnosta sekä Viron ainokainen on tehty loka–marraskuussa (EOÜ 2019, Raritetskommittén, BirdLife Sverige 2019).

Ruostepääsky *Cecropis daurica*

(0, 69, 0) = 69 (1, 1, 4, 1, 4, 3, 6, 4, 3)

25.5.2017 Espoo Nuuksio Högberga alalajirufula (v) (Matt Slaymaker, ilm. Roni Väisänen).

Suomen neljäs kalliopääsky saalisteli hyönteisiä Rovaniemen Harjulammella ja palasi ainakin kahdesti yöpymään kirkon rakenteisiin. Kalliojyrkänteiden puutteessa korkeat rakennukset näyttävät houkuttelevan kalliopääskyjä, sillä aiemmat havainnot on tehty majakkasaarilla. Eurasian Crag Martin *Ptyonoprogne rupestris*. ISMO PYHTILÄ, Rovaniemi, 30.9.2018.

Mongoliankirvinen *Anthus godlewskii*
(1, 26, 1) = 28 (1, 0, 2, 1, 0, 2, 1, 0, 0)

16.9. Vaasa Västerängen 1kv (v) (Roland Lill-kåla).

Vuoden ainoa yksilö havaittiin poikkeuksellisen aikaisin, ja kysymyksessä lienee varhaisin syyshavainto koko Länsi-Euroopasta. Myös Suomen edellinen yksilö (26.–28.9.2015 Eurajoki Säppi) oli aikanaan ennätyksellinen. Vaikka mongoliankirvistä pidetään nykyään jo ns. ratkaistuna määritysongelmana, tulee sen määrittämiseen aina suhtautua vakavuudella. Yksilöt on syytä dokumentoida mahdollisuuksien mukaan sekä valokuvaamalla että äänittämällä.

Västaräkki, välimuotoiset *Motacilla alba alba/yarrellii* (ks. Lehikoinen ym. 2009)
(0, 15, 1) = 16 (0, 0, 1, 4, 1, 2, 1, 1, 1)

3.5.2011 Korsnäs Brusudden (v) (Jouni Kannonlahti); **17.4.–9.6.** Loviisa Suomenkylä k (v) (Klaus Laine, Tuula Nironen, Mikko Pöyhönen).

Taigarautilainen *Prunella montanella*

(0, 85, 0) = 85 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 71, 3)

Rariteettikomitea tutki vuosilta 2016–2017 hyväksytyjen yksilöiden ikämääritykset valokuvien perusteella. Tuoreen määritysartikkelin (Norevik & Hellström 2018) mukaan taigarautilaisen iän voi syksyllä usein määrittää isojen peitinhöyhenten ja tertiaalien väriyksen perusteella. Tyypillisellä nuorella linnulla tumma isojen peitinhöyhenten keskusta ulottuu leveänä alueena höyhänen kärkeen. Samoin tertiaaleissa tumma keskusta työntyy nuorella linnulla normaalisti kapeana kiilana sulan kärkeen. Vanhoilla linnuilla puolestaan sekä isojen peitinhöyhenten että tertiaalien tumma keskusta ei juuri yllä höyhänen tai sulan kärkeen asti. Lälleen määritettiin yhteensä 29 yksilöä, joista kaikki olivat nuoria. Asteriskilla merkityt kahdeksan havaintoa on jo aikaisemmin julkaistu 1kv lintuina.

12.10.2016 Hanko Uddskatan lintuasema 1kv*

13.–17.10.2016 Lohja Munkkaan jätekeskus 1kv

15.–19.10.2016 Helsinki Viikki kaksi yksilöä 1kv

16.10.2016 Inkoo Jäteasema 1kv

16.10.2016 Hanko Maankaatopaikka kaksi yksilöä 1kv

17.10.2016 Hanko Uddskatan, lintuasema 1kv*

17.10.2016 Hattula Anomaa 1kv

17.10.2016 Parainen Jurmo 1kv*

17.10.2016 Raasepori Pinjainen 1kv*

20.–22.10.2016 Hanko Uddskatan lintuasema 1kv*

21.10.2016 Pori Toukari 1kv*

22.10.2016 Kerava Myllynummi 1kv*

22.10.2016 Luvia Säppi kaksi yksilöä 1kv

26.10.–11.11.2016 Helsinki Vuosaari täyttömäki kaksi yksilöä 1kv

1.11.2016 Espoo Laajalahti 1kv*

3.11.2016 Hanko Uddskatan lintuasema 1kv

4.11.2016–30.1.2017 Turku Topinoja kolme yksilöä 1kv

7.–12.11.2016 Lappeenranta Toikansuo 1kv

17.11.–11.12.2016 Lahti Kujalan jätekeskus 1kv

30.11.2016 Helsinki Lapinlahti 1kv

6.–16.12.2016 Asikkala Pulkkila 1kv

3.1.–3.2.2017 Hammarland 1kv

11.3.2017 Nurmijärvi Lintumetsä 1kv

Mustakurkkurautiainen *Prunella atrogularis*
(0, 11, 1) = 12 (1, 1, 0, 1, 0, 1, 0, 1, 0)

13.4. Juva Koikkala (v) (Ilm. Petri Martikainen).

Ensimmäinen varsinainen kevähavaintomme! Aiemmin kaksi talvehtivaa yksilöä on havaittu vielä huhtikuun alussa. Muiden mustakurkkurautiaisten löytöpäivät osuvat aikavälille 16.9.–10.12. Juvan lintua ei tiettävästi nähty kukaan – sen läsnäolo paljastui riistakameran avulla. Linnusta on julkaistu kaksi kuvaa Linnut-lehdessä (Martikainen 2018). Ruotsista tunnetaan kolme kevät- ja neljä syyshavaintoa (Raritetskommittén, BirdLife Sverige 2019). Laji pesii meitä lähinnä Uralvuoriston länsipuolella, reilut 1 000 km Suomesta itään (del Hoyo ym. 2019).

Etelänsatakieli *Luscinia megarhynchos*
(1, 40, 1) = 42 (0, 1, 1, 2, 0, 2, 2, 4, 1)

7.8.–18.10. Lemland Lågskär +1kv (r,v) (Tapio Aalto, Jari Helstola, Markus Lampinen, Mikko Järvinen, Karno Mikkola ym.).

Kaikkiaan kuudes syyshavainto. Lågskärille sulkiimaan juuttunut etelänsatakieli onnistui piilottelemaan miehittäjiä varsin taitavasti. Se nähtiin havaintojaksolla vain kahdeksana päivänä, eikä siitä tehty esimerkiksi syyskuussa yhtään havaintoa.

Sinirinta *Luscinia svecica cyaneclus*
(11, 29, 1) = 41 (1, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 2, 0)

12.–27.5. Tohmajärvi Värtsilä Uudenkylänlampi k (v,ään) (Hannu Kivivuori).

Mustaleppälintu

Phoenicurus ochruros phoenicuroides
(0, 2, 0) = 2 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 1)

25.12.2017–7.1.2018 Helsinki Viikinranta 1kv k (v,hnäyte) (Heikki Korpelainen ym.). Havainto on julkaistu jo edellisessä katsauksessa.

Lågskärin etelänsatakielen ulkonäkö muuttui melkoisesti vajaassa kahdessa kuukaudessa sulkasadon edetessä. Elokuussa linnun määrittäminen oli jossain määrin haastavaa, koska pukutumomerkkien ohella useimpien siipikaavion tuntomerkkien tulkitseminen ei onnistunut voimakkaan sulkasadon takia. Lokakuisesta kuvasta esimerkiksi harmaa kaulansivu ja etenkin kuvion tasavärinen alapuoli hahmottuvat huomattavasti helpommin. Common Nightingale *Luscinia megarhynchos*. TAPIO AALTO, Lemland, 10.8.2018 ja 6.10.2018.

Itäisen *stejnegeri*-alalajin sepeltaskun erot nimialalajin maurukseen nähden ovat erittäin vähäiset ja yksittäisen linnun luotettava maastomäärittäminen on käytännössä mahdotonta. Rakenteellisesti ainoa ero maurukseen on *stejnegerin* keskimäärin hieman leveämpi nokka. *Stejnegerin* vatsa, kupeet ja yläperä ovat maurukseen verrattuna keskimäärin voimakkaammin oranssinsävyiset ja muistuttavat tässä mielessä enemmän eurooppalaisia mustapäätaskuja. Lisäksi *stejnegerin* vaalea yläperälaikku on tyypillisesti erittäin pieni. Tärkeimmäksi mauruksesta erottavaksi tuntomerkinä on esitetty *stejnegerin* pimplien pyrstön yläpeitinhöyhenten sisäosiin muodostuvia mustia kuvioita, joita ei kirjallisuuden perusteella mauruksella ole. Tämänkin tuntomerkki kuitenkin löytyi Suomessa eräältä syksyiseltä sepeltaskulta, joka ainakin naaraslinjan perimältään oli maurus. *Stejneger's Stonechat Saxicola maurus stejnegeri*. JARKKO SANTAHARJU, Espoo, 13.10.2018.

Varkauden rusotaskun tuntomerkit sopivat itäiseen *melanoleuca*-alalajiin. Sillä on laajalti musta "maski", joka ulottuu kurkusta aavistuksen rinnan puolelle sekä selvästi nokan ja silmän päälle. Itäisille rusotaskuille on tyypillistä höyhenpuvun vaaleiden osien kuluminen kesää kohti mentäessä huomattavan vaaleiksi, jopa valkoisiksi. Läntisellä *hispanica*-nimialalajilla on vähemmän mustaa päässä ja kurkussa, ja sen selkään, päälle ja vatsapuolelle jää yleensä kuluneessakin puvussa lämpimän persikansävyistä väritystä. Eastern Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica melanoleuca*. HARRI MIETTINEN, Varkaus, 27.4.2018.

Sepeltasku *Saxicola maurus stejnegeri*
(0, 1, 1) = 2 (0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

13.10. Espoo Nuottalahti 1kv k (r,v,hnäyte) (Risto Nevanlinna ym.).

Espoon sepeltasku oli vasta Suomen toinen havainto itäisestä *stejnegeri*-alalajista. Ensimmäinen havaittiin Orivedellä vuonna 2013 (Väisänen ym. 2015). Rariteettikomitean nykyisen linjauksen mukaisesti *stejnegeri*-alalajin sepeltasku voidaan hyväksyä ainoastaan, jos geneettinen analyysi puoltaa alalajimääritystä (Wink ym. 2002, Zink ym. 2009). Alalajin määrittämistä kuitenkin monimutkaistaa se, että useita *stejnegeriin* vahvasti liitettyjä tuntomerkkejä (Hellström & Wærn 2011, Hellström & Norevik 2014) on todettu myös sellaisilla Eurooppaan harhautuneilla yksilöillä, joilla on DNA-analyysissä havaittu nimialalaji *maurusen* mitokondrio-DNA:ta. Alalajien *maurus* ja *stejnegeri* kohtaamisalue tunnetaan erittäin huonosti ja mahdollinen vaihtumisvyöhyke voi olla varsin laaja (Opaev 2018). On mahdollista, että ristiriitaisia piirteitä edustavat yksilöt ovat tältä vaihtumisvyöhykkeeltä.

Arotasku *Oenanthe isabellina*
(0, 32, 1) = 33 (1, 2, 4, 0, 2, 3, 2, 5, 0)

7.10. Lappeenranta Kourulanmäki (v) (Jouko Rantanen ym.).

Rusotasku *Oenanthe hispanica*
(0, 5, 1) = 6 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

27.4. Varkaus Kuoppakangas +2kv k alalaji *melanoleuca* (v) (Heikki Pentikäinen, Timo Immonen, Harri Miettinen, Allan Nyssönen ym.).

Maalle uusi alalaji! Suomesta on vain yksi aiempi havainto keväisestä koiraasta, ja se on julkaistu ilman alalajia. Naaraiden alalajinmääritys ei ole nykytietämyksen valossa luotettavaa. Ruotsin 14 havainnosta kolme on julkaistu läntisenä alalajina *hispanica* ja kuusi itäisenä alalajina *melanoleuca* (Rariteettikomitean, BirdLife Sverige 2019). Suomea lähimmät rusotaskun pesimäalueet sijaitsevat Romanian eteläosissa, yli 1 700 km päässä (del Hoyo ym. 2019).

Aavikkotasku *Oenanthe deserti*
(3, 23, 1) = 27 (0, 0, 5, 1, 1, 0, 0, 3, 1)

19.10. Parainen Utö 1kv k (v) (Jorma Tenovuori, Heidi Tammero, Tom Lindroos, Antti Sintonen ym.).

Pikkukultarinta *Iduna caligata*

12.10. Porvoo Söderskär 1kv (v) (Touko Torppa, Gustaf Nordenswan).

Vuoden 2004 alusta alkaen RK tarkastaa vain syksyiset eli muualla kuin pesimäpaikoilla 31.7. jälkeen tehdyt havainnot.

Rusorintakerttu *Sylvia cantillans*
(3, 38, 1) = 42 (1, 1, 4, 3, 1, 1, 2, 3, 1)

14.5. Kemiönsaari Norra Granholm 2kv k itäinen alalajiryhmä (v) (Per-Erik Linberg, Ann Linberg).

Alalajien määrittämisestä on julkaistu tuore Linnut-lehden artikkeli (Lehikoinen & Normaja 2019).

Siperianuunilinnun tuntomerkkejä ruskouunilintuun verrattuna ovat vahva nokka sekä etuosastaan epäselvärajainen ja takaosaa keltaisempi silmäkulmajuova. Laajalti keltainen vatsapuoli on myös hyvä lajituntomerkki ja kirjallisuuden perusteella myös nuoren linnun piirre (Shirihai & Svensson 2018). Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi*. SOILI LEVEELAHTI, Lemland, 2.10.2018.

Kashmirinuunilintu *Phylloscopus humei*
(2, 78, 5) = 85 (3, 0, 6, 6, 3, 4, 1, 6, 6)

15.5. Parainen Utö k (v) (Jorma Tenovuo, Mikko Järvinen, Mikko Niemi, Markus Rantala ym.); **20.10.** Eurajoki Luvia Säppi (ään) (Markus Lampinen, Hanna Aalto, Sebastian Andrejef, Niklas Paulaniemi ym.); **7.11.** Korsnäs Södra Björkönen (Ari Veijalainen, Aarne Lahti, Ari Lähteenpää); **9.–11.11.** Parainen Utö (v) (Leo Lindroos); **9.11.** Parainen Jurmo (r,v) (Roni Väisänen, Kaisa Välimäki, Edward Klunen, Jyrki Normaja ym.).

Siperianuunilintu *Phylloscopus schwarzi*
(1, 26, 1) = 28 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 2, 0)

2.10. Lemland Lågsjär 1kv (r,v) (Tapio Aalto, Jari Helstola, Soili Leveelahti, Karno Mikkola, Harri Hölttä ym.).

Siperianuunilintu on edelleen suurharvinaisuus, josta ei tehdä havaintoja edes vuosittain. Laji pesii eteläisessä Siperiassa Altailta itään ja talvehtii Kaakkois-Aasiassa. Aiemmistä havainnoista peräti seitsemän on ennätysvuodelta 1999. Ruotsissa laji on tavattu 89 kertaa ja havainnot painottuvat Suomen tapaan lokakuun alkuun (Raritettkommittén, BirdLife Sverige 2019). Ruotsissa on tosin havaittu 19 yksilöä lokakuun jälkipuoliskolla, kun Suomen myöhäisin havainto on 16. lokakuuta.

Tiltalti *Phylloscopus collybita collybita*
(0, 42, 0) = 42 (1, 4, 6, 6, 2, 4, 10, 3, -)

13.5.2016 Parainen Jurmo (r,v) (Ohto Oksanen, Jyrki Normaja, Lotta Lindholm-Normaja, Lauri Nikkinen); **18.5.2017** Hanko Uddskatan lintuasema (r,v) (Aleksi Lehikoinen, Roni

Väisänen); **19.5.2017** Hanko Uddskatan lintuasema (r,v) (Aleksi Lehikoinen, Aatu Vattulainen); **22.5.2017** Parainen Jurmo (r,v) (Kim Kuntze, Meri Öhman, Jyrki Normaja, Lotta Lindholm-Normaja ym.); **27.5.2017** Parainen Jurmo (r,v) (Jyrki Normaja, Lotta Lindholm-Normaja, Olli Tenovuo, Tapio Aalto, Soili Leveelahti).

RK ei tarkasta *collybita*-tiltalttihavaintoja vuoden 2018 alusta lähtien.

Tiltalti *Phylloscopus collybita tristis*
(0, 172, 0) = 172 (6, 1, 7, 14, 14, 7, 8, 14, -)

25.5.2016 Sotkamo Losonvaara k Ä (ään) (Josh Jones, Dan Pointon, ilm. RK); **13.10.2017** Eurajoki Luvia Säppi (r,v) (Markus Lampinen, Ari Pitkälä, Lassi Kangasmäki, Niklas Paulaniemi ym.); **21.10.2017** Eurajoki Luvia Säppi (r,hnäyte) (Markus Lampinen, Tomas Swahn).

RK ei tarkasta *tristis*-tiltalttihavaintoja vuoden 2018 alusta lähtien.

Tulipäähippiäinen *Regulus ignicapilla*
(1, 65, 11) = 77 (1, 0, 4, 3, 2, 4, 2, 10, 14)

28.4. Lemland Lågsjär (Soili Leveelahti, Jari Helstola); **30.4.** Kemiönsaari Morgonlandet (v) (Janne Riihimäki, Henrik Lindholm); **30.4.** Parainen Jurmo 2kv n (r,v) (Ohto Oksanen, Timo K. Palomäki, Mikko Niemi, Tatu Hokkanen ym.); **5.–8.5.** Kirkkonummi Norra Fladet k (v) (Markku Jämsä, Jussi Lindström, Sami Tuomela, Sakari Damski ym.); **11.5.** Espoo Pohjois-Tapiola k (v) (Ari Ahtiainen, Pekka Komi); **30.8.** Kustavi Lypyrty Palskeri k (Jyry Sarvilinna); **8.9.** Lemland Lågsjär (Tapio Aalto, Soili Leveelahti); **2.10.** Hanko Uddskatan

lintuasema 1kv k (r,v) (Tomas Swahn, Tatu Hokkanen, Johannes Silvonen, Risto Nevanlinna ym.); **4.10.** Parainen Jurmo 1kv k (r,v) (Juhani Virtanen ym., ilm. Kim Kuntze); **25.10.** Oulu Haukipudas Virpiniemi (v) (Harri Taavetti); **29.10.** Parainen Jurmo 1kv (r,v) (Kim Kuntze, Osmo Kivivuori, Timo K. Palomäki, Markus Rantala, Tapani Veistola). Tulipäähippiäisen voittokulku jatkuu – nyt jo kolmas runsas vuosi peräkkäin.

Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus europaeus*
(1, 8, 2) = 11 (0, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 2, 1)

11.10.2013 Kajaani Pappilanniemi (v) (Ari Tervo); **14.10.** Hanko Uddskatan lintuasema 2 (r,v) (Aleksi Lehikoinen, Tatu Hokkanen, Jussi Lindström, Tomas Swahn, Ina Tirri ym.).

Europaeus-alalaji havaittiin kolmantena vuonna peräkkäin. Suomen 11 *europaeus*-pyrstötiäisestä yhteensä neljä on rengastettu Hangon lintuasemalla. Lisäksi hyväksyttiin Kainuun ensimmäinen havainto alalajista vuodelta 2013.

Tyypillisellä pyrstötiäisen europaeus-alalajilla on voimakas tumma silmäkulmajuova, joka jatkuu yhtenäisenä silmän etupuolelle. Muita alalajin tuntomerkkejä ovat korvan peitinhöyhenissä kirjava kuviointi ("pulisongit") ja tumma täplitys rinnassa. Lisäksi europaeus-alalajilla on keskimäärin enemmän tummaa tertiäleissa, yleensä enemmän tummaa kuin vaaleata, kun nimialalajilla tilanne on päinvastainen. Long-tailed Tit *Aegithalos caudatus subspecies europaeus*. ALEKSI LEHIKONEN, Hanko, 14.10.2018.

Nuoren eteläisolepinkäisen alalajin pallidirostris tuntomerkkejä ovat vaalea ohjaksen seutu sekä nokka, pitkät jalat ja käsihiiven ulottuma, laaja käsihiiven tyven valkoinen alue, joka ei jatku kyynärsulkien ulkohöytyihin, sekä höyhenpuvun hiekanruskea sävy. *Steppe Grey Shrike* *Lanius meridionalis pallidirostris*. JUHA NIEMI, Pori, 19.9.2018.

Valkopäätiainen x sinitiainen

Cyanistes cyanus x Cyanistes caeruleus (0, 7, 0) = 7 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 2, 0, 0)

14.9.1976 Kaarina Rauvola 1kv (r) (Rolf Karlson); 17.11.1976–24.3.1977 Turku Katariinanlaakso +1kv marraskuussa (r,v) (Rolf Karlson).

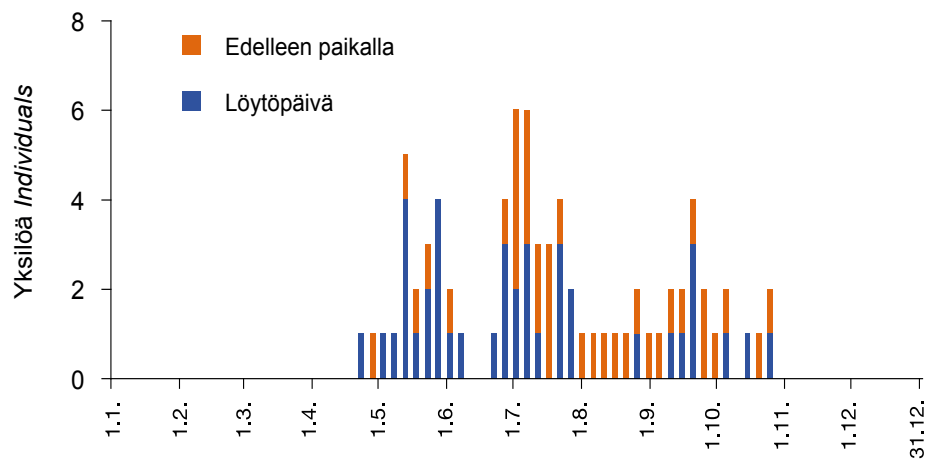
Havainnot koskenevat Turussa 1974–1976 havaitun valkopäätiaisen ja sinitiaisen sekapesinnän jälkeläisiä (Väisänen ym. 2018).

Viitatieinen *Poecile palustris*

(n. 6, 305, 0) = n. 311 (0, 182, 28, 2, 2, 5, 2, 41, -)

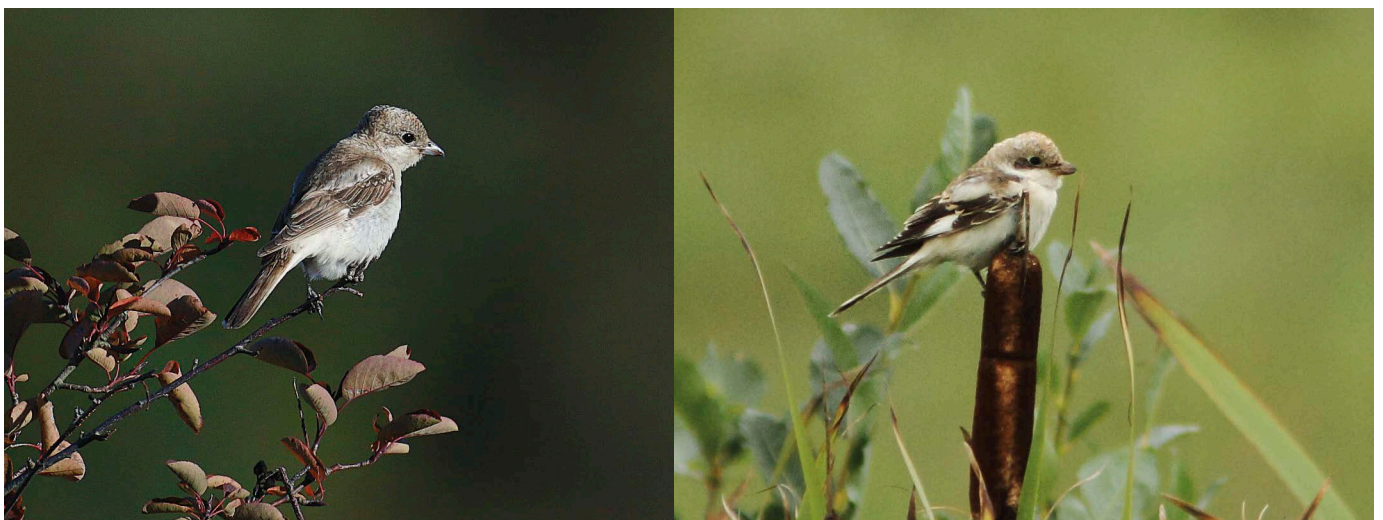
23.10.2010 Lohja Routio (v) (Ari Nordström); 22.–30.1.2017 Kouvola Huhdasjärvi (Antti Vänskä, Teo Ylätalo).

RK ei tarkasta viitatieishavainnoja vuoden 2018 alusta lähtien.

Kuva 3. Punapäälepinkäisen vuodenaikaisesiintyminen Suomessa. Keväthavaintojen (24.4.–7.6., n = 16) mediaani on 20.5. ja syys havaintojen (27.8.–25.10., n = 9) mediaani on 21.9. Kesäiset yksilöt ovat pysyneet paikallaan pitempiä aikoja verrattuna kevään ja syksyn lintuihin.

Fig. 3. The timing of Woodchat Shrike *Lanius senator* observations in Finland. Blue bars indicate newly found birds and red bars long-stayers.

Syksyiset nuoret punapäälepinkäiset ovat määritettävissä alalajilleen ruumiinhöyhentien kuvioinnin ja sulkasadon edistymisen sekä käsihiiven tyven valkoisen laikan perusteella. Nimialalajin (vas.) sulkasato edistyy hitaasti ja linnut ovat usein pitkälle syksyyn nuoruuspuvussa, jossa pään, selän ja kupeiden höyheniin tulee suomukuviointia. Niloticus-alaji (oik.) puolestaan sulkii keskimäärin aikaisemmin, ja vaihtuneet höyhenet ovat selkäpuolelta värisävyiltään kylmän harmaita ja vatsapuolelta valkoisia ilman suomukuviointia. Nimialalajin käsihiiven tyven laikku on tyypillisesti selkeästi pienempi ja epäselvärajaisempi kuin niloticus-alajilla. Young Woodchat Shrikes *Lanius senator subspecies senator* (left) and niloticus (right). SEPPO KIVISLAHTI, Eurajoki 6.10.2018 (vas.), TERO TOIVANEN, Muurame, 8.9.2018 (oik.).

Eteläisolepinkäinen*Lanius meridionalis pallidirostris*

(0, 4, 1) = 5 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

19.9. Pori Pietniemi Maaviiki 1kv (v) (Tapani Lilja, Pekka Eriksson, Jaakko Esama, Petteri Mäkelä ym.).

Viides havainto tästä taksonista, jonka pesimäalueet ovat Keski-Aasiassa Kaspianmeren tienoilta itään. Havainnosta on julkaistu tiedonanto (Eriksson 2019). Kolme aiempaa havaintoa on touko–kesäkuulta ja vain yksi syksyltä. Viimeksi mainittu kerättiin talteen 31.10.1981 Lemlandissa ja määritettiin vasta vuosia myöhemmin museonäytteestä (Rusanen & Leivo 2004). Esiintymiskuva poikkeaa varsin selvästi Ruotsista, jossa alalaji on tavattu 12 kertaa. Ruotsin havainnoista kahdeksan on syksyisiä, yksi keskikesäinen ja huhti-, touko- ja kesäkuulta on yksi havainto kultakin (Raritetskommittén, BirdLife Sverige 2019). Virossa alalajista on yksi toukokuinen havainto (EOÜ 2019).

Isolepinkäisten taksonomia on kompleksinen (Olsson ym. 2010), mitä kuvastaa se, että taksonia *pallidirostris* on aivan äskettäinkin pidetty eri taksonomisissa listauksissa sekä isolepinkäisen että eteläisolepinkäisen alalajina, mutta myös omana lajinaan (mm. Panov & Bannikova 2010, Gill & Donsker 2019).

Punapäälepinkäinen *Lanius senator*

(7, 28, 4) = 39 (0, 1, 1, 1, 1, 2, 5, 0, 2)

12.5. Turku Rauvolanlahti alalaji *senator/niloticus* (v) (Santeri Hiltunen); **7.7.** Keminmaa Viitakoski +1kv k alalaji *senator/niloticus* (v) (Juha Törmänen); **8.–9.9.** Muurame Saarenkylä 1kv alalaji *niloticus* (v) (Tero Toivanen, Henri Jussila ym.); **6.–12.10.** Eurajoki Mullila 1kv alalaji *senator* (v) (Seppo Kivislahti ym.).

Neljällä havainnolla kautta aikain toiseksi runsain esiintyminen. Havainnot osuvat kolmeen tyypilliseen esiintymisaikaan: toukuu-kuulle, keskikesälle ja syys–lokakuulle (kuva 3). Syksyisistä nuorista linnuista on määritetty kolme *niloticus*- ja neljä *senator*-alalajiksi. Suomen syksyisten lintujen alalajien määrittämisestä on hiljattain julkaistu artikkeli (Lehikoinen 2017).

Nokivaris *Corvus corone corone*

(1, 61, 2) = 64 (1, 1, 4, 4, 6, 4, 3, 5, 5)

7.–20.3. Riihimäki Jätevedenpuhdistamo +2kv (v) (Hannu Hellstén, Markku Perttu, Olavi Kemppainen ym.); **29.4.–6.5.** Kirkkonummi Mäkiluoto (v) (Antti Kause, Pekka Komi, Karno Mikkola, Ilpo Mutikainen ym.); **26.6.–5.7.** Tornio Niemenpää +1kv (v) (Hannu Tammelin, Hilikka Rämänen, Reijo Pantsar, Eero Salo-oja).

Riihimäellä samalla paikalla vuosina 2017 (julkaistu aiemmin) ja 2018 havaittu yksilö tulkittiin samaksi.

Nokivaris x varis *Corvus corone corone x Corvus corone cornix*

(0, 32, 0) = 32 (4, 0, 2, 1, 1, 5, 7, 1, 1)

13.5. Ulvila Mysteri (v) (Ilm. RK).

Vuosina 2015–2016 samalla paikalla havaittiin enimmillään kuusi yksilöä. Vuoden 2018 yksilö tulkittiin yhdeksi vuosina 2015–2016 havaituista yksilöistä.

Mäntysirkkukoiraan tuntomerkkejä ovat voimakkaat punaruskeat ja valkeat kuviot päässä ja kurkussa. Talvella kuviot eivät ole välttämättä kovin räikeät, mutta ne paljastuvat kevään mitaan, kun harmaat höyhenten kärjet kuluvat pois. Kirkkonummen linnun käsisulkien reunoisia oli ilmeisesti havaittavissa kellertäviä sävyjä, jonka vuoksi syntyi keskustelua risteymän mahdollisuudesta. Määrittystä tulee kuitenkin tarkastella kokonaisuutena ja Kirkkonummen lintu oli kaikilta muilta piirteiltään tyypillinen mäntysirkku. Jokin yksittäinen risteymäpiirre saattaa säilyä sukupolvien ajan, vaikka parituminen jatkuisi puhtaassa mäntysirkkulinjassa risteymätaapahtuman jälkeen. Velmala ja Aalto (2017) ovat käsitelleet tätä näkökulmaa ja naaraspukuisten lintujen määrittämistä suomalaisten lintujen kantilta. Pine Bunting *Emberiza leucocephalos*. Jussi MURTOSAARI, Kirkkonummi, 23.1.2018.

Mäntysirkku *Emberiza leucocephalos*

(1, 11, 2) = 14 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 2, 3)

20.–24.1. Kirkkonummi Mänviken k (v) (Olavi Kemppainen, Jouko Kemppainen ym.); **7.4.** Ruovesi Murole k (v) (Pentti Leppänen, Leena Siitonen).

Kastanjasirkku *Emberiza rutila*

(0, 1, 1) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

24.–25.10. Eurajoki Luvia Säppi 1kv (r,v) (Hanna Aalto, Ari Pitkälä, Janne Aalto, Pekka Rintamäki, Anja Rintamäki ym.).

Maamme toinen havainto tästä siperialaisesta huippuharvinaisuudesta. Havainnosta on julkaistu tiedonanto (Aalto 2019). Edellinen havaittiin 30.9.–1.10.2002 Uudessa-kaupungissa. Euroopassa kastanjasirkku on havaittu tätä ennen vasta kymmenen kertaa, muun muassa kahdesti Norjassa ja Ranskassa (Branscombe 2018). Euroopassa havaittujen lintujen löytöpäivät osuvat välille 24.9.–12.11. ja kahdeksan lintua 11:stä on löytynyt lokakuussa. Lajin läntisimmät pesimäalueet sijaitsevat Venäjällä Krasnojarskin alueella, reilusti yli 3 000 kilometrin päässä Suomesta (del Hoyo ym. 2019).

Harmaasirkku *Emberiza calandra*

(23, 75, 1) = 99 (4, 2, 1, 2, 4, 0, 4, 0, 4)

14.5. Loviisa Hamnskär (v) (Tom Nordblad, Esa Mäkelä, Matti Mäkelä, Sinikka Lonka ym.).

E-kategoria**Tiibetinhanihi** *Anser indicus*

28.5.1969 Simo Ykskuusi 2 (v) (Pentti Rauhalta, Juhani Jaakkola, Aulis Juoperi, Martti Marjamaa ym.).

Havainnon tulkitaan koskevan todennäköisesti samoja yksilöitä kuin aiemmin hyväksytty 24.5.1969 Tornion Röntystä.

Kalliokiipijä *Tichodroma muraria*

(1, 0, 0) = 1 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

8.–12.10.1941 Pori Tiilimäki (Aulis Forssell, L. Sommarberg, ilm. Asko Eriksson).

Kalliokiipijän eksyminen Suomeen on taausti yksi erikoisimmista tarinoista lajistossamme. Ilmeisesti se oli mennyt puisen laatikon kyljessä olevista aukoista sisään yöpymään ja päätynt lentokoneen kyydissä Poriin. Lentokoneen lähtöpaikaksi mainitaan Slesian alue Saksassa, mutta nykyisin alue kuuluu valtaosin Puolalle. Tiedonannon tapauksesta on julkaissut Sommarberg (1975), mutta havainto ei ole aiemmin ollut RK:n käsittelyssä. Koska lintu oli hyvin ilmeisesti ihmisen siirtämä eikä kalliokiipijä luultavasti kykenisi moiseen matkaan omin avuin, sijoitetaan havainto kategoriaan E.

Turkoosikardinaali *Passerina amoena*

(1, 0, 1) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

27.5. Utsjoki Keskustaajama k (v) (Katariina Roiha ym., ilm. Jorma V. A. Halonen).

Toinen havainto Suomesta, ensimmäinen on touko–kesäkuun vaihteesta vuodelta 1968. Turkoosikardinaali on monotyypinen peippolintulaji, joka pesii Pohjois-Amerikassa, pääosin Kalliovuorten länsipuolella, ja talvehtii Meksikon länsiosissa (del Hoyo ym. 2019). Aiemmin turkoosikardinaalia, erityisesti värikkäitä ja laulavia koiraita, tuotiin säännöllisesti häkkilinnuksi myös Eurooppaan. Vaikka lajin tiedetään nykyisin olevan harvinaisempi häkkilintumarkkinoilla (Morten

Benzon Hansen kirjall.), on turkoosikardinaalin luonnollinen harhautuminen Eurooppaan äärimmäisen epätodennäköistä, ja siksi laji on edelleen sijoitettuna E-kategoriaan.

Hylätyt havainnot

Rejected records

Ruskosotka *Aythya nyroca* **6.12.** Raasepori Karjaa Lepinjärvi (v,video); **Yöhaikara** *Nycticorax nycticorax* **29.5.2017** Rauma Säikänniemi ad SE; **Silkkihaikara** *Egretta garzetta* **9.8.** li Finninkari; **Ruskohaikara** *Ardea purpurea* **28.4.** Loviisa Aspskär E; **6.11.** Hanko Tvärminne E; **Pikkukorppikotka** *Neophron percnopterus* **17.1.** Loviisa Malmgård 2kv E; **Munkki-korppikotka** *Aegypius monachus* **10.10.** Porvoo Kilpilähti; **Arosohaukka** *Circus macrourus* **15.–17.5.1991** Hailuoto Tömpä +2kv n; **Kiljukotka** *Aquila clanga* **6.6.1991** Hailuoto Kaara E; **Pikkukotka** *Aquila pennata* **18.8.** Ruovesi Pappilankulma WSW; **Arokotka** *Aquila nipalensis* **9.4.** Lappeenranta Monola NNW; **14.4.** Lahti Nastola Notko N; **Aavikkohaukka** *Falco cherrug* **12.5.** Loviisa Aspskär NE; **Pikkuhuitti** *Porzana parva* **20.5.1995** Pyhäranta Nuuski; **Paksujalka** *Burhinus oediconemus* **26.6.2016** Kouvola Tammijärvi E; **Siperian-/amerikan-kurmitsa** *Pluvialis fulva/P. dominica* **31.10.** Laukaa Vuontee; **Palsasirri** *Calidris melanotos* **24.5.1996** Hailuoto Tömpä; **Keltajalkaviklo** *Tringa flavipes* **25.–26.7.** Joutsa Rutalahti (v); **Tiiralokki** *Xema sabini* **17.11.** Oulu Haukipudas Virpiniemi 1kv S; **17.11.** Hailuoto Riisinnokka; **Selkälokki** *Larus fuscus* **10.7.** Iisalmi Kaatopaikka ad alalaji *intermedius* (v); **30.7.** Saltvik Rännö ad alalaji *intermedius* (v); **Kyläpöllönen** *Otus scops* **10.9.** Virolahti Vilkkilä; **Keltävästäräkki** *Motacilla flava* **29.4.** Pori Leveäkari k alalaji *iberiae* (v); **Sepeltasku** *Saxicola maurus* **23.5.1974** Pyhtää Ristisaari k (v); **Kirjorastas** *Zoothera dauma* **2.10.2017** Rovaniemi Lehtojärvi; **Punarinrastas** *Turdus migratorius* **9.3.** Jyväskylä Halssilanrin-

ne; **Kaukasianuunilintu** *Phylloscopus nitidus* **22.5.** Lemland Lågskär (v,video); **Tiltalti** *Phylloscopus collybita* **17.9.2013** Mustasaari Västra Norrskär alalaji *tristis* (v); **Punapyrstölepinkäinen** *Lanius isabellinus* **16.–17.8.** Lappeenranta Vainikkala 1kv (v); **Nokivaris** *Corvus corone corone* **4.5.1991** Lumijoki Letto SSE; **25.5.2017** Kirkkonummi Porkkala Pampskatan NE (v); **15.4.** Tampere Vuores Mäyränmäki NNE.

Aikaisemmin hyväksytyt ja uusintäkäsittelyssä hylätyt havainnot

Previously accepted records, now rejected

Pilkaniska *Melanitta perspicillata* **24.6.2003** Kristiinankaupunki Domarkobarna; **2.12.2009** Ylitornio Pessalompola n; **20.5.2012** Kristiinankaupunki Skaftung Ljusgrund n.

Käsittelyssä olevat havainnot

Records still under consideration

Mustapyrstökuiiri *Limosa limosa* **17.8.–15.9.2017** Raisio Raisionlahti 2 alalaji *islandica* (v); **Etelänharmaalokki** *Larus michahellis* **31.7.2017** Turku Topinojan kaatopaikka 2kv (v); **29.–30.6.** Turku Topinojan kaatopaikka 2kv (v); **Västäräkki** *Motacilla alba* **11.10.2017** Kuhmoinen Ruolahti alalaji *yarrellii* (v); **Mustakularastas** *Turdus atrogularis* **14.11.2016** Symbä Päijätsalo 1kv k (v); **3.12.2016** Helsinki Lauttasaari 1kv k (v); **6.12.2016–26.3.2017** Helsinki Munkkisaari–Eira–Tähtitorinmäki–Kaivopuisto 1kv k (v); **5.1.–14.3.2017** Kajaani Teppana n (v); **3.–19.3.2017** Hattula Parola +2kv k (r,v); **28.4.2017** Lappeenranta Vanha hautausmaa n; **4.11.2017** Joensuu Noljakka k; **27.1.** Oulu Koskela 2kv k (v); **21.–23.10.** Kuopio Maaninka Joutensuo +1kv k (v); **21.10.** Orivesi Padustaipale 1kv k (v); **24.11.** Mustasaari Västerhankmo 1kv k (v); **Hernekerttu** *Sylvia curruca* **13.10.** Kirk-

Turkoosikardinaalin määrittäminen ei yleensä tuota vaikeuksia, sillä vanhan kesäpukuisen koiraan kirkaansiniset pää, kaula, selkäpuoli ja pyrstö yhdistettynä oranssinvärisen rinnan yläosaan ja kupeisiin eivät sovi muille kekonokkaisille peipputai sirkkulajeille. Lisäksi laajalti puhtaanvalkoiset siiven keskimmäisten ja isojen peitinhöyhenen kärkiosat sekä pyrstön alapitinhöyhenet ovat erona muihin sinisiin peippolintuihin sekä näiden verraten yleisiin risteymiin. Linnulla erottuu myös selvästi sinireunaiset siipisulat ja käsikulmien peitinhöyhenet, jotka toukokuussa olisivat normaalisti merkinä vanhasta (+2kv) koiraasta. Koska lintu on kuitenkin todennäköisesti häkkialkuperää eikä syntymisaikakohta voida siten arvioida, kannattaa tarkka kalenterivuosiin perustuva iänmäärittäminen jättää tekemättä. Lazuli Bunting Passerina amoena. KATARIINA ROIHA, Utsjoki, 27.5.2018.

konummi Rönnskär 1kv alalaji *halimodendri/blythi* (r,v,hnäyte).

Lisäykset ja korjaukset

Additions and corrections

Mustakurkkurautiainen *Prunella atrogularis* **8.12.2014–1.4.2015** Hailuoto Marjanieniemi, päivämäärälaajennus; **Etelänisolepinkäinen** *Lanius meridionalis pallidirostris* **25.–31.10.1981** Lemland Lågskär, päivämäärälaajennus.

Kiitokset

Tapio Aalto, Mark Adams (the Natural History Museum, Tring, UK), Chris Batty, Martin J. Collinson, Cameron Cox, Dick Forsman, Morten Bentzon Hansen, Alexander Hellquist, Magnus Hellström, Dave Irons, Kevin Karlson, Olavi Kempainen, Laura Kvist, Andreas Lindén, Antero Lindholm, Rami Lindroos, Vladimir Loskot (Zoological Institute of the Russian Academy of Sciences, St. Petersburg, Russia), James McCallum, Pekka J. Nikander, Gabriel Norevik, Jyrki Normaja, Tor A. Olsen, Peter Pyle, Adam Rowlands ja Alexander Vesjolkina (Zoological Institute of the Russian Academy of Sciences, St. Petersburg, Russia) avustivat eri tavoin RK:n toimintaa.

Kirjallisuus

Aalto, H. 2019: Säpin kastanjansirku. – Bongari-vuosikirja 2018: 26–29.
Aalto, T. & Normaja, J. 2006: Kaikki ei ole vaalea mikä kiittää. – Linnut 41(4): 36–39.
Ahmed, R. & Adriaens, P. 2010: Common, Asian Common and Pallid Swift: colour nomenclature, moult and identification. – Dutch Birding 32: 97–105.
BirdLife International 2017: European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. – BirdLife International, Cambridge.
BirdLife International 2019: Species factsheet: *Falco cherrug*. <http://www.birdlife.org>.

- Branscombe, J. 2018: Chestnut Bunting in Orkney: new to Britain. – *British Birds* 111(3): 157–163.
- Carboneras, C. & Kirwan, G.M. 2019: Ring-necked Duck (*Aythya collaris*). Teoksessa: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (toim.), *Handbook of the Birds of the World Alive*. – Lynx Edicions, Barcelona. <https://www.hbw.com/node/52905> [viitattu 8.3.2019].
- Clement, P., Hathway R., Byers, C. & Wilczur, J. 2000: Thrushes. – *Helm Identification Guides*, London.
- del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (toim.) 2019: *Handbook of the Birds of the World Alive*. – Lynx Edicions, Barcelona. <https://www.hbw.com/node/52683> [viitattu 3.3.2019].
- Eionet 2019: Birds population status and trends at EU 27 and Member State level. <https://bd.eionet.europa.eu/article12/summary> [viitattu 3.3.2019].
- EOÜ 2019: Linnuharulduste komisjoni (HK) poolt käsitletavate liikide aksepteeritud vaatlused seisuga 25.11.2017. https://www.eoy.ee/pics/472_hk_aktsept.pdf [viitattu 7.3.2019].
- Eriksson, P. 2019: Suomen viides eteläisolepinkäinen *pallidirostris*. – *Bongari-vuosikirja* 2018: 32–33.
- ERWDA 2003: The status of the Saker Falcon (*Falco cherrug*) and assessment of trade. – *Environmental Research and Wildlife Development Agency*, Abu Dhabi, UAE.
- Forsman, D. 1999: *The Raptors of Europe and the Middle East – A Handbook of Field Identification*. – T & A. D. Poyser, London.
- Forsman, D. 2016: *Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East*. – Christopher Helm, London.
- Fox, N. 2002: The conservation of the Saker Falcon (*Falco cherrug*) and the role of CITES in UAE 2002. – *Environmental Research and Wildlife Development Agency*, Abu Dhabi, UAE.
- Gill, F. & Donsker, D. (toim.) 2019: *IOC World Bird List* (v9.1). doi: 10.14344/IOC.ML.9.1.
- Hellquist, A. 2006: Bestämning av isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*. – *Vår Fågelvärld* 65(3): 30–39.
- Hellström, M. & Wærn, M. 2011: Field identification and ageing of Siberian Stonechats in spring and summer. – *British Birds* 104(5): 236–254.
- Hellström, M. & Norevik, G. 2014: The upper-tail-covert pattern of "Stejneger's Stonechat". – *British Birds* 107(11): 692–700.
- Hiekkanen, K. 2019: Munkki. – *Bongari-vuosikirja* 2018: 36–39.
- Huhtinen, H. 2015: Pienet kanadanhanhet – suuret määrityshaasteet. – *Linnut* 50(3): 26–35.
- Huhtinen, H. & Velmala, W. 2018: Voiko kalatiran itäisen *longipennis*-alalajin määrittää Suomessa? – *Linnut* 53(2): 35–41.
- Kuitunen, K. 2018: Valloittaako viitattiainen Suomen? – *Linnut* 53(4): 44–45.
- Larsson, H. 2018: The identification of juvenile Common and Pallid Swifts. – *British Birds* 111(6): 310–322.
- Lehikoinen, A., Aalto, T., Nikander, P.J., Normaja, J., Rauste, V. & Velmala, W. 2009: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2008 harvinaisuushavainnot. – *Linnut-vuosikirja* 2008: 90–103.
- Lehikoinen, A. 2017: Syksyiset punapäällepinkäiset synnyssä. – *Linnut* 52(3): 36–38.
- Lehikoinen, A. 2018a: Mistä haapanaristeytmät tunnistaat? – *Linnut* 53(1): 42–45.
- Lehikoinen, A. 2018b: Mitä *sibiricus*-tyyppisistä lepinkäisistä on opittu? – *Linnut* 53(3): 36–43.
- Lehikoinen, A. 2018c: Ruskouuilintu – loppusyksyn vieras kaukaa idästä. – *Linnut* 53(3): 44–45.
- Lehikoinen, A. & Normaja, J. 2019: Rusorintakertujen esiintyminen Suomessa. – *Linnut* 54(2): 24–25.
- Malmhagen, B. 2015: Sträckande honor vitnackad svärta. – *Roadrunner* 4/2015: 42–45.
- Martikainen, P. 2018: Riistakameralla lähikuvia linnuista. – *Linnut* 53(2): 6–8.
- Mlodinow, S. G., Springer, P. F., Deuel, B., Semo, L. S., Leukering, T., Schonewald, T. D., Tweit, W. & Barry, J. H. 2008: Distribution and identification of Cackling Goose (*Branta hutchinsii*) subspecies. – *North American Birds* 62: 344–360.
- Norevik, G. & Hellström, M. 2018: Ageing Siberian Accentors. – *British Birds* 111(2): 84–95.
- NSKF, NOF 2019: Norgeslisten. birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php [viitattu 7.3.2019].
- Olsson, U., Alström, P., Svensson, L., Aliabadian, M. & Sundberg, P. 2010: The *Lanius excubitor* (*Aves, Passerineformes*) conundrum – Taxonomic dilemma when molecular and non-molecular data tell different stories. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 55: 347–357.
- Opaev, A., Red'kin, Y., Kalinin, E., & Golovina, M. 2018: Species limits in Northern Eurasian taxa of the common stonechats, *Saxicola torquatus* complex. – *Vertebrate Zoology* 68(3): 199–211.
- Orta, J., Boesman, P., Sharpe, C. J. & Marks, J. S. 2019: Saker Falcon (*Falco cherrug*). Teoksessa: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (toim.), *Handbook of the Birds of the World Alive*. – Lynx Edicions, Barcelona. <https://www.hbw.com/node/53244> [viitattu 8.3.2019].
- Panov, E. N., & Bannikova, A. A. 2010: On the validity of the 'Steppe Grey Shrike' as an independent species. – *Sandgrouse* 32(2): 141–146.
- Pyhtilä, I. 2019: Kalliopääsky. – *Bongari-vuosikirja* 2018: 34–35.
- Pyle, P. 2008: *Identification Guide to North American Birds*. Part II. – Slate Creek Press, Point Reyes Station, California.
- Rariteettkommittén, BirdLife Sverige 2019: Rariteetskatalogen. birdlife.se/rk/rariteetskatalogen [viitattu 31.3.2019].
- Reeber, S. 2015: *Wildfowl of Europe, Asia and North America*. – Christopher Helm, London.
- Rusanen, P. & Leivo, M. 2004: Suomenpinna, jota kukkaan ei muista. – *Linnut* 39(2): 37.
- Shirihai, H. & Svensson, L. 2018: *Handbook of Western Palearctic Birds*. Volume I. *Passerines: Larks to Warblers*. – Christopher Helm, London.
- Sommarberg, L. 1975: Kalliokiipijä *Tichodroma muraria* lentomatkestajana Suomeen. – *Lintumies* 10(1): 32.
- Stoddart, A. 2017: From the Rarities Committee's files: Hybrids, intergrades and BBRC. – *British Birds* 110(2): 109–121.
- Uotila, L. 2019: Hyvää yötä, sarvipöllön myötä! – *Bongari-vuosikirja* 2018: 30–31.
- Velmala, W. 2018: Mustajalkatylli – merenrantojen kevätvieras. – *Linnut* 53(2): 42–43.
- Velmala, W. & Aalto, T. 2017: Mistä tuntee naaraspukuisen mäntysirkun? – *Linnut* 52(4): 40–44.
- Velmala, W. & Väisänen, R. 2018: Sinistä ja valkoista – valkopäättäisen määrittäminen yllättävää päänvaivaa. – *Linnut* 53(4): 38–43.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P., Normaja, J. & Velmala, W. 2015: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2014 harvinaisuushavainnot. – *Linnut-vuosikirja* 2014: 78–93.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P., Normaja, J. & Velmala, W. 2018: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2017 harvinaisuushavainnot. – *Linnut -vuosikirja* 2017: 92–107.
- Wink, M., Sauer-Gürth, H. & Gwinner, E. 2002: Evolutionary relationships of stonechats and related species inferred from mitochondrial-DNA sequences and genomic fingerprinting. – *British Birds* 95(7): 349–355.
- Zink, R. M., Pavlova, A., Drovetski, S., Wink, M. & Rohwer, S. 2009: Taxonomic status and evolutionary history of the *Saxicola torquata* complex. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 52: 769–773.

Summary: *Rare birds in Finland in 2018*

■ This is a report of the accepted records of Finnish National Rarities Committee for the year 2018, as well as some older previously unpublished records. Some records are still under consideration and will be published in the following reports. Records of birds in different categories and rejected records are listed separately. The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (alalaji=subspecies, jp=adult breeding plumage, kv=calendar year, n-puk=female plumage, pm=fledgling, r=trapped, ringed, tp=winter plumage, vp=transient plumage, v=photographed, video=videoed, ään = sound recorded (and this evidence seen or heard by the committee; of records submitted in 2018, 78 % were supported with such "hard evidence"), W (=west) etc. refers to migrating birds and the flying directions of migrating birds. The three numbers in brackets after each species name give the total number of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period 1975–2017 and (3) in 2018, respectively. They are followed by the total number of individuals and then nine numbers in brackets, which give the numbers during years 2009–2017. No new species were added to category A of the Finnish list in 2018. Accepted species with less than five earlier records were Black Scoter *Melanitta americana* (5th for Finland), Cinereous Vulture *Aegypius monachus* (3rd), American Golden Plover *Pluvialis dominica* (3rd), 2 Scops Owls *Otus scops* (2nd and 3rd), Pallid Swift *Apus pallidus* (3rd), White-winged Lark *Melanocorypha leucoptera* (4th), Eurasian Crag Martin *Ptyoprogne rupestris* (4th), Stejneger's Stonechat *Saxicola maurus stejnegeri* (2nd), Steppe Grey Shrike *Lanius meridionalis pallidirostris* (5th) and Chestnut Bunting *Emberiza rutula* (2nd). A record of Eastern Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica melanoleuca* constituted a new subspecies for the country. New record numbers for Eastern Imperial Eagle *Aquila heliaca* (2 individuals) and Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (4) were made in 2018. The Finnish list has 478 species in categories A–B–C in the end of year 2018.

Viittaamisohje To be cited

Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2019: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2018 harvinaisuushavainnot. – *Linnut-vuosikirja* 2018: 110–125.

Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2019: *Rare birds in Finland in 2018*. – *Linnut-vuosikirja* 2018: 110–125 (in Finnish with English summary).